

Ігнатуша А. Л. Особливості впровадження модульно-рейтингової технології навчання в процесі викладання педагогіки / Гончаренко Н. О., Ігнатуша А. Л. // Сучасні педагогічні технології у вищій освіті. Збірник наукових праць: матеріали ІІ міжвузівської науково-педагогічної конференції (18 квітня 2008 року). – Дніпропетровськ: Видавництво ІМА-прес, 2008. – С. 45–47.

У статті розглядаються особливості впровадження модульно-рейтингової технології навчання.

Ключові слова: модульне навчання, алгоритмізація, технологія навчання, педагогіка.

Особливості впровадження модульно-рейтингової технології навчання в процесі викладання педагогіки

Відповідно до сучасних тенденцій розвитку суспільства для системи освіти більш характерними стають такі принципово нові риси, як динамізм, варіативність. Вітчизняна й зарубіжна практика показують перспективність принципово іншого по організації і технології модульного навчання, яке характеризується випереджаючим вивченням теоретичного матеріалу укрупненими блоками – модулями, алгоритмізацією навчальної діяльності, завершеністю й узгодженістю циклів пізнання та інших циклів діяльності.

Орієнтація на науковий підхід до розв'язання практичних проблем педагогіки – це основний шлях підготовки вчителів-фахівців, спроможних кваліфіковано вирішувати суперечливі питання виховання та освіти молоді. У зв'язку з цим при вивченні педагогіки висвітлюються ґрунтовні теоретичні положення, що містять загально- та конкретно-методологічні і власне теоретичні модулі.

Загально-методологічні модулі передбачають орієнтацію студентів на оволодіння провідними концептуальними теоріями, законами та закономірностями з позиції розуміння загально-філософського плану людської діяльності, усвідомлення студентами основних властивостей загального феномену

педагогічної діяльності (цілеспрямованості, предметності, перетворювального характеру). Даний підхід допомагає студентам всебічно аналізувати й досліджувати діяльність учителя, виробляти прогностичні вміння, будувати образ власної професійної діяльності.

Конкретно-методологічні модулі потребують звернення до психолого-педагогічних теорій діяльності, які спрямовані на вироблення у майбутніх учителів здатності аналізувати реальний педагогічний процес на дослідницькій основі, розвивати вміння спостерігати, класифікувати, експериментувати.

Власне теоретичні модулі як інтегративна властивість передбачають оволодіння системним змістом педагогічних і спільних з ними наук та націлюють студентів на усвідомлення ними перспективних тенденцій розвитку педагогічної науки, на оволодіння цілями, змістом, засобами, методами, формами, прийомами педагогічного процесу.

Робота з педагогіки за системою модульного навчання починається з перебудови робочої програми, яка складається з послідовно розташованих модулів. Кожному модулю визначається логічно-обґрунтована система контролю знань (тести, реферати, контрольні роботи, заліки тощо). Робоча навчальна програма має частково змінений зміст і форму як блок форм, що завершують цикл даного матеріалу окремого модуля: лекція – групова диференційована або практична робота – контроль знань. Весь програмний матеріал поділено на 14 модулів (із розрахунку 3-4 модулі на семестр).

Робоча навчальна програма складається з таких структурних одиниць: кваліфікаційні вимоги до знань і умінь студентів, тематичний план, зміст навчального модуля, методичне забезпечення навчального модуля, питання для самостійної роботи й самоконтролю знань студентів, засоби та форми поточного та підсумкового контролю, критерії оцінки.

Вивчення кожного модуля складається з теоретичного, практичного блоків та блоку контролю та самоконтролю. Вивчення теми навчального матеріалу відбувається не за частинами, а узагальнено на лекціях (фактологічних,

проблемних) з визначенням опорних понять, категорій, закономірностей на семінарських заняттях.

Практичний блок, оснований на теоретичних положеннях, передбачає розробку технології формування у студентів комплексних загально-педагогічних умінь з навчально-виховної роботи з учнями. Процес засвоєння знань відбувається за шістьма рівнями:

1. На рівні пізнання студенти демонструють знання фактів, термінологій, структур, теорій, принципів, законів, тенденцій розвитку педагогічної науки.

2. На рівні розуміння студенти показують свою спроможність глибшого засвоєння знань шляхом трансформації навчального матеріалу та інтерпретації основних категорій, законів, принципів.

3. На рівні застосування майбутні педагоги показують уміння використовувати навчальний матеріал у конкретних умовах педагогічної ситуації, спираючись на засвоєні теоретичні положення.

4. На рівні аналізу студенти демонструють свою здатність розбити навчальний матеріал на складові частини у такий спосіб, щоб чітко окреслити його структуру.

5. На рівні синтезу вони застосовують своє вміння комбінувати елементи, щоб утворити цілісність з певною новизною (творчі завдання – створення схем, підготовка виступів, доповіді тощо).

6. На рівні оцінки – демонструють уміння оцінювати значення того чи іншого матеріалу.

До практичного блоку відносяться практичні завдання різного рівня складності з альтернативною основою. Це рішення педагогічних задач; завдання на вивчення та аналіз педагогічної літератури (наприклад, дидактичні системи минулого та сучасного) та педагогічної преси, аналіз досвіду педагогів-новаторів, елементи дослідження у період педагогічної практики; лабораторні заняття тощо.

Блок контролю та самоконтролю передбачає включення до процесу навчання питань, тестів, анкет, які дозволяють визначити факт засвоєння студентами навчального матеріалу з даної теми чи різноманітні тести пізнання:

розпізнавання, класифікація, тести конструктивного типу, тести "типова задача", тести-задачі.

Контроль знань і вмінь студентів за модульною побудовою процесу навчання здійснюється на підставі рейтингової системи. Об'єктом рейтингу є діяльність студентів під час лабораторних, практичних, семінарських занять, індивідуальної та самостійної роботи (визначені в робочій навчальній програмі). Кожний студент на початку вивчення навчального модуля знайомиться з вимогами та отримує індивідуальний план, який містить вказівки до навчальної діяльності і контролю з модуля.

На семестр для максимальної кількісної оцінки визначено 100 балів, які розбиваються пропорційно між модулями, які вивчаються. Для кожного модульного заходу в межах одного модуля визначається кількість балів, яка в сумі відповідає кількості балів, відведених на вивчення модуля. За кожним модулем визначаються додаткові бали за активність на уроках, ініціативність, творчість при виконанні завдань, за участь у конкурсах, конференціях, за виконання індивідуальних завдань підвищеної складності з елементами дослідження.

Модульна побудова курсу «Педагогіка» – це шлях підвищення ефективності підготовки вчителя-вихователя на науковій основі з орієнтацією студентів на гуманістичну соціальну цінність учительської професії, педагогічної діяльності, в центрі якої знаходиться дитина, її проблеми.

Література:

1. Гуменюк О. Е. Модульно-розвивальне навчання: соціально-психологічний аспект. – К., 1998. – 112 с.
2. Фурман А. В. Модульно-розвивальна система: принципи, умови, забезпечення. – К., 1997. – 340 с.
3. Фурман А. Фундаментальний соціально-психологічний експеримент у школах України: алгоритм пошуку // Освіта і управління. – 1997. – № 3. – С. 39–56.